

Oversigter over centrale bidrag til videngrundlaget for faget idræt i læreruddannelsen

Faglige udvælgelseskriterier (5-10 linjer)

Den nationale faggruppe har valgt tekster, som er centrale i de faglige områder 1) Motorisk udvikling og læring, 2) Fysiologi/træningslære, anatomi og bevægelseslære, 3) Idrætsdidaktik 4) Sundhed, 5) Idrætskultur, historie og samfund og 6) Idrætspraksis. Der er udvalgt grundbøger, artikler og rapporter, som de studerende kan forvente at møde i studiet og andre, hvor de kan hente inspiration (kategori 1 = Celle 1) - samt litteratur, som kan fungere som baggrundslitteratur for underviserne ved læreruddannelsen og/eller litteratur, som kan anvendes i forbindelse med bachelorprojekter og evt. specialiseringsmoduler. Afslutningsvis er tilføjet en liste med undervisning- og læremidler til skolen, som det forventes, at de studerende kender til.

Fagligt område 1 Motorisk udvikling og læring	Motorik, læring, embodiment	• Brønd, J., Raffalt, P. & Eiberg, S (2011): Tekniktræning, Danmarks Idrætsforbund. http://www.dif.dk/da/foreningsliv/viden-s-om/traening • Major, J. & Svendsen T.M. (2005). Koordination og tekniktræning. I: Gjerset, A. (red.) <i>Idrættens træningslære</i>. (2. udgave, s. 213-233). Aarhus: Systime Academics i samarbejde med Danmarks Idrætsforbund. • Olesen, L. (2011). Hvordan foregår motorisk læring? <i>Focus – Tidsskrift for idræt</i>, 35(1), 40-45 • Schilhab, T.S. & Steffensen, B. (red.) (2007). <i>Nervepirrende pædagogik</i>, København. Akademisk forlag. Kap 1, 2, 3 og 6 • Damgaard Knudsen, L.E. (red)(2011). <i>Kroppen i læringsrum</i>. UP-Unge Pædagoger • Ravn, S. m.fl. (2002). <i>Sansemotorik og tekniktræning</i>, DIF: http://www.dif.dk/da/foreningsliv/viden-s-om/traening • Runge og Andersen(2013) : <i>Motorisk screening ved skolestart</i>: http://www.sundskolenettet.dk/wp-content/uploads/2013/08/Motorisk-screening-ved-

		<u>skolestart-Runge-og-Andersen.pdf</u> • Andriessen, B. (2005). Forholdet mellem vaner og refleksion- under læring, udførelse og forbedring af færdigheder i idræt, <i>Fokus – Tidsskrift for idræt</i> nr.1, 2005, 29.årgang, s.40-46 • Wiegaard, L. (2011). Motorik-ABC til underviseren, <i>Focus</i>, Årg. 35, nr. 4, s. 8-13. • Jensen, J. O. (2010). (red.) <i>Motorik og bevægelse i børns liv</i>, Århus: Systime • Wienecke, Jacob (2015). Boldspil og motorisk læring. Kapitel 2, s. 106-184. Forlaget Hetland
		• Cools, W., Mertelaer, K.D., Samaey, C. & Andries, C. (2009). "Movement skill assessment of typically developing preschool children: A review of seven movement skill assessment tools. I: <i>Journal of Sports Science and Medicine</i> (2009) 8, 154-168. • Kirk, D., Macdonald, D. & O'Sullivan, M. (2006). <i>The handbook of Physical Education</i>, Sage Publications, kap. 3. • Schmidt, R.A. & Lee, Tim (2014). <i>Motor Learning and Performance. 5th Edition: from principles to application</i>, Human kinetics. Kap. 1, 7 og 9 • Gallagher, S. (2002). Født med en krop. Fænomenologisk og eksperimentel forskning om oplevelse af kroppen. I: Roessler, K.K. (red.) <i>Krop & Læring: Årbog Dansk Idrætspsykologisk Forum</i>, (29) 11-51. • Schmidt, Richard A. & Wrisberg Craig A. (2008). <i>Motor learning and performance: a situation-based learning approach</i>, Leeds: Human Kinetics. Kap. 1, 2, 3, 11 og 12 • Magill, R. & Anderson, D. (2014). <i>Motor Learning and Control: Concepts and Applications</i>, McGraw-Hill Education, Tenth Edition. International Edition. Kap. 1, 2, 3, 7, 10, 11, 12, 13, 14 og 15 • Shapiro, L.A. (2010). <i>Embodied cognition</i>. New York: Routledge.

Fagligt område 2 Fysiologi/træningslære, anatomi og bevægelseslære	Fysiologi, træningslære, anatomi, biomekanik Fysisk sundhed	• Nielsen, L. H. & Wolf, T. (2000). <i>Idræt teori og træning</i>, Århus: Systime • Gjersted, A. (red) (2002). <i>Idrættens træningslære</i>, København: Gads Forlag • Michalsik, B. L. og Bangsbo, J. (2006). <i>Aerob og Anaerob træning</i>. DIF. 1. udgave, 3. oplæg. • Tyberg-Pedersen, E. (2006). <i>Bevægelighedstræning</i>. DIF. 2 udgave, 2. oplæg. http://www.dif.dk/da/foreningsliv/viden-s-om/traening • Gjerset, A. (red) (2002). <i>Idrættens træningslære</i>, side 27-56. København, Gads Forlag. • Pryce, R. et al. (red.) (2005). <i>Aldersrelateret træning</i>, side 46-64. Team Danmarks Forlag. • Wirhed, Rolf (2005). <i>Anatomi og bevægelseslære i idræt</i>. Side 41-81. DIF • DIF hæfte Fysisk træning (mangler forfatter, årstal og mv.) • Bojsen-Møller, Jens et al. (2006). <i>Styrketræning</i>, DIF, 2. udgave, 1. Oplæg. http://www.dif.dk/da/foreningsliv/viden-s-om/traening • Raben, Anne et al. (2004). <i>Ernæring</i>. DIF, 2. Udgave. http://www.dif.dk/da/foreningsliv/viden-s-om/oevrige • McArdle, WD. Katch, F.I. & Katch, V.L (2014). <i>Exercise Physiology</i>, 8th ed., Lippincott Williams And Wilkins • Schibye, B. & Klausen, K. (2011). <i>Menneskets Fysiologi</i>, 3. Udgave, FADL's forlag. • Møller, F. B. M. Fl. (2014). <i>Bevægeapparatets anatomi</i>, Munksgaard. • Pedersen, B. & Saltin, B. (2011). <i>Fysisk aktivitet - håndbog om forebyggelse og behandling</i>. København: Sundhedsstyrelsen.

Fagligt område 3 Idrætsdidaktik	Idrætsdidaktik, læring, idrætsundervisning, dannelse	• Danmarks evalueringsinstitut (2004). <i>Idræt i folkeskolen - et fag med bevægelse</i> • Munk, Mette & von Seelen, Jesper (2012). <i>Status på idrætsfaget 2011</i>, Kosmos. • Rønholt, H. og Peitersen, B. (2008). <i>Idrætsundervisning</i>, København: Museum Tusulanums Forlag. • Von Seelen, Jesper (2012). <i>Læring, praksis og kvalitet i idræstimerne</i>, Ph.d.-afhandling, Institut for Idræt og Biomekanik, Syddansk Universitet.s. 16-39, s. 66-84, s.176-210, s. 211-219 • Rønholt, Helle, Flemming Knudsen, Stinne Vorbjerg & Annette Zachariassen (2007). <i>Kvalitet i idrætsundervisning - En undersøgelse af idræt i 8. - 9. klasse</i>, Institut for Idræt, Københavns Universitet. • Sandseter, E.B.H 2015. Vildt og farligt, om børns og unges bevægelsesleg. Akademisk forlag 2 • Svendsen, A. M. (2012). <i>Idræt - i serien Mål og midler</i>. Århus: Klim. • Annerstedt, C. (2008). Physical education in Scandinavia with a focus on Sweden: a comparative perspective. <i>Physical Education & Sport Pedegogy</i>, 13(4), s. 303-318 • Van der Mars, H. (2006). Time and learning in physical education. I: Kirk, D. , Macdonald, D. & O'Sullivan (eds.). <i>The handbook of physical education</i>, London: Sage, s.193-213. • Moen, Kjersti Mordal 2014. Neither shaken nor stirred – a casestudy of reflexivity in Norwegian Physical Teacher Education. I Sport, Education and Society, 19 p. 415- 434 • Backman, E & Larsson, L. (red) (2013). <i>I takt med tiden? – Perspektiv på idrottsläroverutbildning i Skandinavien</i>, Lund: Studentlitteratur. Kap.7, 8, 9, 13 • Tinning, R. (2010). <i>Pedagogy and Human Movement-theory, practice, research</i>, London: Routledge • Kirk, D. (2010). <i>Physical Education Futures</i>, New York: Routledge.

Fagligt område 4 Idrætskultur, historie og samfund	-Kulturbegreber -perspektiver på idræt (herunder det brede sundhedsbegreb) -formål og meninger med idræt -traditioner og nye trends - idræts- og samfundskultur, idræts historie	• Eichberg, H. (2005) Kropskulturens trialektik, I: Jespersen, E., Havelund, J. og Joern, L. (red) <i>Centringer – om krop, sport og idræt</i>. Slagelse: Forlaget Bavnebanke, 101-111. • Rønholt (2008). Idrætskultur- og perspektivmodel; I: Rønholt, H. & Peitersen, B. <i>Idrætsundervisning</i>. København: Museum Tusulanums forlag. • Von Seelen, Jesper (2013). <i>Introduktion til forskning i idræt i folkeskolen</i>, Hentet på www.idrætifolkeskolen.dk 24.04.2014. • Svendsen, A. M., Andkjær, S. & Mindegaard, P. (2014). Konfigurationsanalysen som metodisk vej. I Mindegaard, P., Andkjær, S. & Svendsen, A. M. <i>Bevægelser og kropskulturelle mønstre</i>, Odense: Syddansk Universitetsforlag. • Tidsskriftet KVAN, nummer 62: Kampen, legen og dansen, 2002 • Rønholt (2008). Sundhed kap.13. I: Rønholt, H. & Peitersen, B.: <i>Idrætsundervisning</i>. København: Museum Tusulanums forlag. • Høj, B., Maibom, I. & Rasmussen, T.N. (2014) (red.) <i>Idrættens værdier og kultur – teori og praksis</i>, Århus: KVaN. • Thing, L.F. & Wagner, U. (red.) (2011). <i>Grundbog I idrætssociologi</i>, København: Munksgaard Danmark. • Friis, L.T. & Ottesen, L.S. (2013). <i>Metoder i idrætsforskningen</i>, København: Munksgaard Danmark • Pilgaard, Maja (2009). <i>Sport og motion i danskernes hverdag</i>, København, Idrættens analyseinstitut. • Jensen, J-O. & Sandseter, E.B.A. (2015). <i>Vildt og farligt – om børns og unges bevægelsesleg</i>, Akademisk forlag • Jarvie, G. (2006). <i>Sport, Culture and Society</i>, Routledge • Eichberg, H., Engel, L. & Winther, H. (red.) (2013) <i>Tæt på kroppen</i>, idrottsforum.org. • Engelsrud, G. (2006) <i>Krop</i>, København: Akademisk Forlag. • Ravn S. & Hansen, J. (red.) (2013) <i>Tics, træning og tango – bevægegrunde for bevægelse</i>, Syddansk Universitetsforlag

Fagligt område 5 Idrætspraksis	Dans og udtryk, redskabsaktiviteter, boldspil, alsidig idræt	• Bentsen, P., Andkjær, S. & Ejbye-Ernst, N.(2009). <i>Friluftsliv - Natur, samfund og pædagogik</i>, Munksgaard Danmark • Jørgensen, H.T. (2015). <i>Redskabsgymnastik</i>, Århus: Systime. 2. Udg. • Winther, Helle m.fl. (red.) (2015). <i>Fodfæste og himmelkys</i>, København: Hovedland • Halling, A. mfl. (2015) <i>Boldspilsundervisning i skolen – didaktik og læring i teori og praksis</i>, Turbine.
		• Ravn, Susanne (2012). <i>Med kroppen som materiale</i>, Odense Universitetsforlag • Ronglan, L.T., Halling, A. & Teng, G. (red.) (2009). <i>Ballspil over grænser - skandinaviske tilnærminger til læring og udvikling</i>, Oslo: Akilles

Litteratur om tværgående indsatsområder med relevans for faget/fagområdet:

It og medier	• Terp, Lene B. (2010). <i>It i idræt</i>. Det nationale videncenter KOSMOS, UCSyddanmark
	• Rønholt, H. (2003). Video i undervisningen - observation og analyse. Forlaget Hovedland. • Quennerstedt, M.(2013). <i>PE on YouTube – investigating participation in physical education practice</i>, Physical Education and Sport Pedagogy, 18:1, s. 42-59 • Leg og Læring, Kids and Tweens. <i>Kommunikation med børn – leg, læring og medier i et produktperspektiv</i>. Hentet på: http://www.kidsntweens.dk/idn227.asp 180316. • Elbæk, L. (2014). Nye teknologier I idrætsundervisningen. I Borg, B. mfl. (red). <i>Idrættens værdier og kultur – teori og praksis</i>, Århus: KVaN, s. 172-187.
Innovation og entreprenørskab	• Jørgensen, Henrik Taarsted (2009). Didaktisk kreativitet. I: <i>Focus - Tidsskrift for idræt</i>, 3 (33), s. 14-19

	• Elbæk, L. (2013). <i>Forandringslæring i innovation af uddannelsesundervisning</i>. I: Backman, E. & Larsson, L. (red.): <i>I takt med tiden? Perspektiv på idrottslærerutbildning i Skandinavien</i>. Lund: Studentlitteratur • Kimberly, O.L., Oesterreich, H.A., Aranda, R., Archeleta, A , Blazer, C , de la Cruz, K., Martinez, D., McConnell, J., Osta, M., Parks, L. & Robinson, R. (2013). 'The sweetness of struggle': innovation in physical education teacher education through student-centered inquiry as curriculum in a physical education methods course, <i>Physical Education and Sport Pedagogy</i>, • Pill, S., Penney, D., & Swabey, K. (2012). Rethinking Sport Teaching in Physical Education: A Case Study of Research Based Innovation in Teacher Education. <i>Australian Journal of Teacher Education</i>, 37(8), s. 118-138. • Piaster, Thomas. Viden om idræt: Fra rekreation til læring. Kap. 7, s.107-118 i <i>Innovation i undervisningen</i> redigeret af Lasse Skånstrøm, 2009, Akademisk forlag.
Literacy – Physical literacy	• Whitehead, M. (2001). The Concept of Physical Literacy. <i>European Journal of Physical Literacy</i>, 6(2), 127–138. • Whitehead, M. (2007). Physical Literacy: Philosophical Considerations in Relation to Developing a Sense of Self, Universality and Propositional Knowledge. <i>Sport, Ethics and Philosophy</i>, 1(3), 281–298.
Inklusion og differentieret undervisning	• Soulié, T. & Therkildsen, B. (2012). <i>Inklusion i idrætsundervisningen - ny vejledning</i>. Handicapidrættens videnscenter • Dagkas, S. & Armour, K. (2012). <i>Inclusion and exclusion through youth sport</i>. New York: Routledge. • Kissow, A. (2013). <i>Idræt, handicap og social deltagelse</i>, Ph.d.-afhandling, Ph.d.-programmet i Hverdagslivets Socialpsykologi, Institut for Psykologi og Uddannelsesforskning, Roskilde Universitet. • Kissow, A. (2002). <i>Spil mig : inklusion af børn med handicap i idræt i skole og fritid</i>, Handicapidrættens videnscenter. • von Seelen, Jesper (2012). <i>Læring, praksis og kvalitet i idrætstimerne</i>, Ph.d.-afhandling, Institut for Idræt og Biomekanik, Syddansk Universitet. • Standal, Ø.F. & Rugseth, G. (red) (2015). <i>Inkluderende kroppsøving</i>, Cappelen Damm AS. • Andrew Smith (2004). The inclusion of pupils with special educational needs in secondary school physical education, <i>Physical Education and Sport Pedagogy</i>, 9:1, 37-54. • Munk, M. & Agergaard, S. (2015). The Processes of Inclusion and Exclusion in Physical Education: A Social-Relational Perspective. I <i>Social Inclusion</i>, 3 (3), s. 67-81.
Eksamen og prøver i idræt	• Bertelsen, K. mfl. (2016). <i>9. klasse prøve i idræt 2015 – en undersøgelse med fremadrettede perspektiver</i>. Odense: Syddansk Universitet, FIIBL.

	• Bertelsen, K. & Bruun, T.H. (2015). <i>Ministerielt perspektiv på idrætsprøvens status 2015</i>, KOSMOS.

Øvrige vidensressourcer

Undervisnings- og læremidler, faglig inspiration til undervisning i idræt i folkeskolen

Portaler og sites:

- <http://www.clioonline.dk/idraetsfaget>
- <http://idraetsportalen.gyldendal.dk/>
- <http://www.emu.dk/omraade/gsk-l%C3%A6rer/ffm/idr%C3%A6t>
- <http://idrætifolkeskolen.dk/>
- <http://www.skoleidraet.dk/>
- <http://idraetsundervisning.dk/>
- <http://kampogkultur.dk/oevelser/>
- <http://www.aktivrundti.dk/>
- <http://www.focus-idraet.dk/nyheder.aspx>
- <http://www.handivid.dk/idraet/temaer/inklusion>
- <http://www.nycirkuspaaskemaet.dk/nycirkus-i-undervisningen/>
- <http://www.findveji.dk/>

Lærebøger:

- Knudsen, M. E. (2015). *Idræt på hjernen*, KOSMOS og UCSyd. <http://idrætpåhjernen.dk/>
- Hedekov, B. & Gade, K. (2015). *Tjek på idræt*, Gyldendal. <http://tjekpaaidraet.gyldendal.dk/>

Foreslåede journals, hvor den enkelte underviser kan søge mere specifikt på emner:

- Sport, Education and Society
- Physical Education and Sports Pedagogy
- European Physical Education
- Journal of Physical Education, Recreation and Dance
- Journal of Teaching Physical Education
- Asia-Pacific Journal of Health, Sport & Physical Education
- <http://idrottsforum.org/category/artiklar/>